

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

HET EXAMEN VOOR DE MAGISTRATUUR

In ons vorig nummer verscheen een hoofdartikel waarin de voornaamste bezwaren worden in het licht gesteld die in breeden kring worden aangehaald tegen de inrichting van het bekwaamheidsexamen voor de kandidaten tot de magistratuur. Het vraagstuk is zoo allerbelangrijkst dat het niet overdreven is er nog eens op terug te komen en nog enkele bedenkingen in het midden te brengen.

Het is zonder twijfel dat in den kring van leeken, die buiten het rechtsleven staan, het initiatief van den Heer Minister van Justitie gunstig is ontvangen geworden. Het allergrootste euvel voor de benoemingen in de magistratuur was het feit dat ze tot nog toe hoofdzakelijk afhingen van politieke invloeden, zonder dat eenige objectieve maatstaf kon aangelegd worden voor het bekwaamheidsgehalte van degenen die werden benoemd. Deze methode, die op zichzelf natuurlijk volledig verwerpelijk is, heeft niet belet dat in onze magistratuur meerdere volstrekt superieure krachten werkzaam zijn; doch ieder zal het eens zijn dat ook sommige magistraten absoluut niet voldoen aan de zeer strenge eischen die mogen gesteld worden aan degenen die dit uitzonderlijk verheven en gewichtig ambt uitoefenen. Wanneer men de oorzaken hiervan uitdiept ligt het voor de hand dat de reden om dewelke onze magistratuur in het algemeen niet op een zoo hoog plan staat als dit b.v. in Engeland het geval is, toe te schrijven is aan de omstandigheid dat de wedden van de magistraten in ons land schandelijk laag zijn en niet in het minst in verhouding

met de waardigheid en het sociaal belang van de taak, die door de magistraten wordt vervuld. Daardoor onthouden zich veel juristen wanneer ze niet over een belangrijk persoonlijk fortuin beschikken, hun kandidatuur te stellen en is natuurlijk de keus van de beste krachten in groote mate beperkt.

De allereerste voorwaarde om betere magistraten te recruteeren is dus vóór alles de aanzienlijke verhooging van hun wedde. Dit alleen zou in staat zijn vele eersterangskrachten, die thans in de balie blijven, er toe aan te zetten zich kandidaat te stellen.

Dat van dergelijke hervorming voor het oogenblik, gezien de budgetaire moeilijkheden, geen spraak zal zijn, hoeft geen betoog en de vraag stelt zich dan : Was het noodig eenigen maatregel te nemen om de vrije keus van den Minister eenigszins te beperken ? Op eerste zicht dient hierop zonder twijfel bevestigend geantwoord te worden. Inderdaad, in de laatste tijden wordt een fenomeen vastgesteld dat men vroeger nooit gekend had bij de benoemingen, namelijk het enorm aantal kandidaten die voor elke plaats komen opdagen. Zulks is niet verwonderlijk. Het aantal advocaten breidt zich elk jaar op onrustwekkende wijze uit; het aantal zaken daarentegen is, tengevolge van de economische crisis, zeer erg verminderd. De bestaansmoeilijkheden van vele leden der balie, die geen fortuin bezitten, zijn uiterst zwaar en zoo komt het dat, wanneer een plaats van magistraat vacant gesteld wordt, een heele vleet kandidaten zich voorstelt. Het wordt thans

gezegd dat voor een aanstaande benoeming tot vrederechter niet minder dan 150 candidaturen waren ingediend. Dit cijfer alleen toont aan dat het niet enkel de besten uit de balie zullen zijn die voor een benoeming wenschen in aanmerking te komen en dat er naast uitstekende krachten ook ontelbare minderwaardigen zullen zijn die een aanvraag inzonden.

Dat voor dergelijken toestand de Heer Minister van Justitie, die onmogelijk naar behooren kan ingelicht zijn over de waarde van elk dezer candidaten en die daarbij bestookt wordt door een trommelvuur van politieke aanbevelingen, zoekt naar een middel om op objectieve wijze de waarde van de candidaten vast te stellen, spreekt vanzelf.

Dit zal dan ook wel de aanleiding geweest zijn tot het nemen van het Koninklijk Besluit van 20 October l.l. en zooals ik hooger zegde zullen al degenen, die buiten het rechtsleven staan, dezen maatregel toejuichen, want een examen schijnt volgens de traditie een zeker middel om de bekwaamheid van de belanghebbenden te toetsen.

Diegenen echter, die midden in de rechtspraktijk staan, die elken dag in innig contact komen met de magistratuur en met de balie, deelen deze meening niet. Mij persoonlijk komt het voor dat de maatregel, die thans genomen is geworden, verre van bij te dragen tot een goede recruteering van de magistraten, de anderslechtste maatregel is dien men te dien einde had kunnen nemen en dat hij veeleer van aard is, wanneer hij mocht behouden blijven, — hetgeen mij zeer onwaarschijnlijk voorkomt —, om het peil van de magistratuur in de toekomst gevaarlijk te doen zakken.

Ik stap heen over het bezwaar van onwettelijkheid, dat in breeden kring tegen dezen maatregel wordt opgeworpen en ook over de onrechtvaardigheid die er in bestaat jonge substituten te ontslaan van het examen en hoogstaande leden der balie met lange praktijk er wel aan te onderwerpen. Ik blijf ook niet stilstaan bij de ongerijmdheid dat het examen ook opgelegd wordt aan diegenen die sedert lange jaren als bijgevoegd rechter de praktijk hebben uitgeoefend en bij het feit dat men dus bepaalde personen in staat acht goed recht te spreken als dit zonder vergoeding gebeurt, doch niet meer wanneer hun de wedde van magistraat zou worden uitbetaald; ik zal ook niet drukken op de slordigheid waarvan het Koninklijk Be-

sluit van 20 October getuigenis aflegt, zoowel wat betreft zijn opvatting als zijn opstel; ik wil mij enkel beperken tot een onderzoek van de doelmatigheid van het examen in kwestie.

Hierbij dient eerst en vooral gezegd dat ik volstrekt geen absoluut tegenstander ben van een examenproef. Al ben ik geen bewonderaar van het chineesch mandarinaat, toch kan ik niet nalaten te denken aan de uitstekende uitslagen welke men in Frankrijk bereikt met het examen voor de leden van den Conseil d'Etat, deze zoo buitengewoon hoogstaande rechtsmacht. Het zijn de allerbeste elementen uit de universiteiten die zich, na een grondige specialisatie in staatsrecht en administratief recht, aanbieden voor dezen concours. Slechts de knapste candidaten gelukken hierin en de positie van «auditeur» of maître de requêtes bij den Conseil d'Etat staat dan ook te recht in buitengewoon hoog aanzien en ik hoef niet te onderlijnen welke heilzame gevolgen de superieure rechtspraak van den Conseil d'Etat in Frankrijk heeft gehad. Hier is het examen gespecialiseerd en vormt het werkelijk een zift voor de keus der beste jonge elementen.

Het examen echter dat wordt ingericht door het Koninklijk Besluit van 20 October l.l. mist heelemaal dit karakter en het groot nadeel ervan ligt er juist in dat het volledig opruimt met alle mogelijkheid van specialisatie. Niemand zal betwisten dat, wanneer een jong jurist onze universiteiten verlaat, hij slechts algemeene gegevens bezit aangaande dit onafzienbaar veld, dat het hedendaagsch recht vormt. Het feit dat in ons hooger onderwijs het doctoraat in de rechten wordt verleend zonder proefschrift is daarbij niet van aard de jonge juristen aan te zetten tot persoonlijk werk. Wanneer zij aan de balie actief zijn is het volstrekt onmogelijk dat zij zich zouden kunnen verdiepen in de oneindige verscheidenheid van al de rechtsproblemen en noodzakelijkerwijze wordt door hun werkkring zelf hun activiteit in een bepaalde richting gestuwd. Hoeveel hoogstaande advokaten zijn er niet, die zich haast uitsluitend met het handelsrecht bezighouden en bijna nooit in correctioneele zaken pleiten. Welke merkwaardige krachten wijden zich niet heelemaal aan bijzondere vraagstukken, zooals het zeer uitgebreid domein van de onteigeningen of de vraagstukken betreffende erfenisrecht enz., zonder dat ze dikwijls de gelegenheid hebben in andere zaken op te treden.

Van deze noodzakelijke specialisatie houdt het Koninklijk Besluit geen rekening. In het vaag programma, dat in zijn tekst ligt opgesloten, wordt enkel voorzien dat er een schriftelijk examen zal worden afgenomen « over vraagpunten betreffende gerechtelijke praktijk » en een mondelinge proef « betreffende het burgerlijk recht, het strafrecht en de rechtelijke inrichting ». De schriftelijke proef over de rechterlijke praktijk omsluit dus *alles* wat men maar op eenige wijze in het rechtsleven kan tegenkomen. De mondelinge proef zal loopen over het geheel van burgerlijk recht, strafrecht en procedure, zonder dat eenige verdere aanduiding wordt gegeven, terwijl zonderling genoeg het handelsrecht volledig wordt uitgesloten, al dienen ook de toekomstige referendarissen bij de rechtbanken van koop-handel zich aan dit examen te onderwerpen.

Maar wie is nu degene, die in de rechtspraktijk staat en die zich ernstig aan dergelijk examen, dat het grootste gedeelte van het recht omsluit, zou durven onderwerpen?

Ik denk hier aan de woorden die in 1909 werden uitgesproken door den Heer Cattier, thans voorzitter van de Universitaire Stichting, oud-hoogleraar te Brussel en stellig een van de allerknappste juristen van dezen tijd, waar hij, in een rectorale rede, een scherp aanval richtte tegenover de methode in het hooger onderwijs, die er in bestaat het grootst mogelijk aantal begrippen in den geest van de studenten op te hoopen. In de hersens is er slechts plaats voor een beperkt aantal kennissen. Er is een grens, die men niet kan overschrijden. Nieuwe wetenschap kan slechts worden opgeborgen ten koste van vroeger reeds verworven kennis. « Le maître », zegt Cattier, « qui s'évertue à emmagasiner dans l'esprit des jeunes gens la plus grande quantité possible de notions, annihile les fruits de l'enseignement antérieur. Le professeur qui, esclave de la coutume, poursuit cette chimère, est pareil à l'homme qui tente de verser de l'eau dans un vase qui déborde. Qu'il prenne garde de s'obstiner, qu'il renonce à l'emploi de moyens trop énergiques. Bientôt le vase, déformé, deviendrait inutilisable. »

En deze klare geest voegt erbij met een volle oprechtheid: « Combien des maîtres assis autour de moi ou devant moi, pourraient-ils passer les examens où ils ont jadis triomphé. *Pour ma part, je le dis sans honte, j'éprouverais quelque timidité à affronter le jury de candidature en*

droit, auquel j'ai pourtant l'honneur d'appartenir. »

Dit weet iedereen die zich bezighoudt met het hooger onderwijs. Dit weet ook ieder die staat in de rechtspraktijk. De geest kiest een bepaalde richting en doorploegt steeds verder een meestal zeer beperkt gebied, terwijl de beginselen, die men vroeger gekend heeft, stilaan vervagen. Niemand, hoe groot zijn praktijk ook weze en hoe scherp ook zijn geest, kan beweren één enkele tak van het recht volledig te beheerschen; des te minder is zulks mogelijk voor al de gewichtigste rechtsvakken, zooals thans voor het examen vereischt wordt.

De groote jurist is niet diegene die op grond van zekere waanwijsheid voor elke betwisting, die hem wordt voorgelegd, onmiddellijk een klaargemaakte oplossing kan opdisschen. Integendeel, elk jurist van wezenlijke waarde is voortdurend in zijn redeneeringen en beschouwingen aan twijfel onderhevig; hij vindt het noodzakelijk telkens de elementairste beginselen te herzien en hun beteekenis te wikken en te wegen; hij neemt voortdurend zijn toevlucht tot de teksten, tot de rechtsleer en de rechtspraak en hoe lang zijn ervaring ook weze, hij komt bijna dagelijks tot de slotsom dat er zich voortdurend in de rechtswetenschap allerhande verrassingen voordoen en dat niets zoo gevaarlijk is als het onbesuisd en onberedeneerd door-drijven, zooals sommige waanwijze, doch zeer oppervlakkige juristen dit doen.

Het komt er dus voor de waarde van den jurist niet hoofdzakelijk op aan *veel* begrippen in zijn hersens te hebben opgehoopt; het komt er op aan dat hij de heilzame voorzichtigheid kenne, die behoedt tegen alle onbesuisde beslissing; dat hij voortdurend het pro en het contra afwege en dat hij, geholpen door het ontzaglijk materiaal, dat de rechtsliteratuur en de rechtspraak ten zijnen dienste stellen, de oplossing treffe die het meest met het positieve recht in overeenstemming is, doch die vooral in billijkheid de rechtvaardigste zal zijn.

Zal van al de eigenschappen, die hiervoor vereischt worden, iets kunnen bewezen worden door het examen in uitzicht gesteld door het Koninklijk Besluit van 20 October?

Hoogstaande magistraten en een paar leden van den Tuchtraad der balie van beroep zullen aan de recipiendarissen vragen stellen. Doch hier doet wederom Prof. Cattier, wiens rede van 1909 in de tegenwoordige aangelegenheid een

werkelijk profetische waarde heeft, opmerken : « Un homme peut être capable d'exposer le droit civil d'un bout à l'autre et n'être qu'un pitoyable juriste. »

Dit is nu juist het jammerlijke dat diegenen, die zullen in staat zijn blijk te geven van een uitgebreid aantal kennissen, in dit examen zullen gelukken, terwijl de diepere denkers, degenen die grondig afwegen en die de gewoonte hebben zich niet bij een oppervlakkige kennis te bepalen, doch verder door te vorschen, alle kans zullen hebben op een ongunstigen uitslag.

Er zullen misschien in de examen-jury eminente leden van het Hof van Verbreking plaats nemen, die in de stratosfeer van de reine juridische deductie virtuozen zullen zijn van eerste kracht, doch die misschien de allererbarmelijkste vrederechters zouden zijn, die men zich kan indenken.

Het allereerste en beslissend bezwaar dat zich voordoet tegen het ontworpen examen is dat het in feite onmogelijk op ernstige wijze kan worden afgenomen. Ofwel zal dit examen zeer elementair moeten blijven en zich beperken tot die algemeenheden welke elk jurist die in de praktijk staat noodzakelijk kent; doch dan is het ook van alle belang ontbloot en is het uitgesloten dat het eenige aanwijzing zou kunnen geven betreffende de waarde van de kandidaten. Ofwel worden de eischen streng gesteld, en dan is men overgeleverd aan het zuiver toeval, daar het er dan van afhangt of men al of niet gelegenheid heeft gehad in zijn praktijk die vragen, die gesteld worden, werkelijk juridisch uit te diepen. Op deze wijze kunnen dus de allerbesten in dit examen mislukken en we mogen er gerust bijvoegen dat zelfs de leden van de examencommissie, — die nog niet zijn aangeduid maar die stellig zeer hoogstaande en geleerde juristen zullen zijn, — het grootste gevaar zouden lopen zelf niet te gelukken wanneer hun door andere juristen vragen zouden gesteld worden die ze niet de gelegenheid hebben gehad bijzonder in te studeeren. Een eenigszins diepergaand betoog aangaande een juridische kwestie kan onmogelijk geïmproviseerd worden op een examenzitting; het is totaal onredelijk zooiets te veronderstellen.

Maar is het dan niet duidelijk dat zoovele merkwaardige rechtsgeleerden, die, na talrijke jaren uitstekende praktijk, in de beste voorwaarden zouden kunnen in aanmerking komen, om benoemd te worden in de magistratuur, zich

zonder onderscheid zullen *onthouden* om aan dit onmogelijk examen mede te doen en hun reputatie en goede faam bloot te stellen aan de wisselvalligheden van dergelijke onredelijke proef.

Want dit is nog een van de gevaren die voor de hand liggen, dat de juristen die deel uitmaken van de examenjury, noodzakelijk zullen ondervragen over vraagstukken die behooren tot hunne specialiteit; vraagstukken die zij zelf, — daar hunne kennissen ook noodzakelijkerwijze begrensd zijn — bijzonder hebben bestudeerd, meestal, naar aanleiding van hun praktijk in de laatste tijden. Wat zal dan de tegenstelling scherp zijn tusschen hun grondige kennis van die bepaalde vraagstukken en de fataal beperkte kennis aangaande diezelfde punten van de kandidaten op het examen. Het spreekt vanzelf dat hieruit volstrekt niets kan afgeleid worden, want op hetzelfde oogenblik zouden de rollen immers kunnen omgekeerd worden en zouden de ondervragers op hun beurt op oneindig veel andere gebieden in het nauw kunnen gebracht worden door de examinandi. Maar welk gevaar schuilt er niet in, om de besten te zien mislukken !

Toont dit niet hoe weinig ernstig de opvatting van dit examen is, maar vooral hoe gevaarlijk het is voor de toekomstige recruteering van de magistratuur. Niemand van wezenlijke waarde zal zich nog kandidaat stellen en enkel zullen aan dit examen mededoen, jonge advocaten die nog niet zoo lang de universiteit verlaten hebben, die volledig vreemd staan tegenover de praktijk en het leven, die gediend worden door een goed geheugen en zich een aanzienlijke hoeveelheid juridische begrippen hebben weten eigen te maken, zonder dat zulks de minste waarborg biedt voor de menigvuldige eischen die aan een degelijk rechter dienen gesteld te worden.

Het examen zal dus juist het tegenovergestelde bereiken van wat bedoeld wordt. Gezaghebbende leden der balie, mensen van groote ervaring, scherp juridisch inzicht en gezonden zin, zullen zich nooit voor dit examen aanbieden, omdat ze te goed beseffen dat het hun onmogelijk is, het gansche veld van de rechtswetenschap theoretisch voldoende te beheerschen. Degenen daarentegen die zich wel durven aanbieden bewijzen, door hun deelname aan de proef, een zekeren graad van oppervlakkigheid

die allerm minst geschikt blijkt om hen aan te bevelen als toekomstige magistraten !

Dit resultaat kan stellig de bedoeling niet geweest zijn die het K. B. van 20 October heeft ingegeven.

Zal de overheid den moed hebben te erkennen dat ze zich vergist heeft en dit besluit intrekken of zal ze volharden in dit verkeerd inzicht ten koste van de toekomst onzer magistratuur ?

* * *

Men zal echter de vraag stellen, dient er dan niets gedaan te worden en was de toestand die totnogtoe geheerscht heeft en waarbij de politieke aanbevelingen steeds den doorslag hebben gegeven, niet dusdanig dat eene verandering zich opdroeg. Hiermede ben ik het heelemaal eens, doch die verandering dient dan niet geïmproviseerd te worden zooals blijkbaar bij dit K. B. geschied is, maar zal eene diep ingrijpende hervorming noodzakelijk maken.

Verre van den vroegeren toestand te willen handhaven ben ik integendeel van meening dat er voor het aanwerven van de magistratuur zeer hoge eischen dienen gesteld te worden, eischen zoowel van wetenschappelijke kennis als van karakter, werkzaamheid en vooral gezonden zin.

Doch geen van al deze hoedanigheden zouden door het examen zooals het thans is opgevat, bewezen worden.

Is er middel iets anders voor te stellen ?

Eerst en vooral dient voorop gesteld dat het volstrekt geen zin heeft dezelfde voorwaarden te stellen voor iemand die magistraat wil worden in de Rechtbank van eersten aanleg of referendaris bij de Rechtbank van Koophandel en iemand die zich kandidaat stelt voor de plaats van vrederechter. Al deze kandidaten onderwerpen aan hetzelfde formalistisch examen kan natuurlijk niet den minsten uitslag geven.

Wat de rechtbanken van eersten aanleg betreft dient eerst en vooral een zeer degelijke wetenschappelijke kennis van het recht bewezen te worden. Die kennis hoeft nu echter niet te bestaan in het onthouden van een uitgebreid getal rechtsregels, maar wel in het helder juridisch doorzicht aangaande bepaalde vragen. Het beste middel om eenige zekerheid te hebben aangaande de bekwaamheid op dit gebied is zonder twijfel het wetenschappelijk proefschrift. Hoe dikwijls is het niet reeds gezegd dat het buitengewoon betreurenswaardig is dat

er geen proefschrift vereischt wordt voor het doctoraat in de rechten. Toch voorziet onze wet op het hooger onderwijs de mogelijkheid der verdediging van een proefschrift en organiseert zij de proceduur ter verkrijging van wat vroeger genoemd werd het speciaal doctoraat en thans, sinds de laatste wetgevende wijziging, den titel van agregaat van het hooger onderwijs. Deze proef komt heelemaal overeen met de promotie tot het doctoraat aan de Nederlandsche universiteiten. Wie dergelijke proef aflegt en dus een wetenschappelijk geschrift produceert, dat aanvaard wordt door een universitaire jury, heeft stellig de beste blijken gegeven van wetenschappelijke bekwaamheid op het gebied van het recht.

Daar zulks zonder twijfel een eerste voorwaarde is die aan de magistraten van onze rechtbanken van eersten aanleg dient gesteld te worden, zou ik willen voorstellen dat de benoemingen voor deze zetels uitsluitend zouden gedaan worden tusschen die juristen, welke deze hoogstaande bekwaamheidsproef hebben afgelegd. Op die wijze is immers een aanwerving verzekerd die beantwoordt aan alle vereischten van wetenschappelijke bekwaamheid en zal de keus dienen te geschieden tusschen een zeer beperkte elite van wetenschappelijk hoogstaande krachten.

Is nu die wetenschappelijke prestatie een voldoende waarborg voor de benoeming van goede magistraten ? Naar mijn oordeel geenszins. Inderdaad, al is de wetenschappelijke bevoegdheid een eerste vereischte, ze is volstrekt niet alles voor den magistraat en er zijn hoedanigheden van karakter en van doorzicht, van menschenkennis en activiteit, die zonder twijfel nog heel wat meer waarde hebben dan de zuivere theoretische wetenschap. Op al deze gebieden is er maar één enkel middel inlichtingen te hebben over de kandidaten en dit bestaat er in ze te doen voorstellen door diegenen, die ze kennen sedert geruimen tijd en die dagelijks hun activiteit hebben kunnen nagaan, namelijk de rechtbanken bij dewelke ze hun beroep hebben uitgeoefend en de balie in wier midden ze hebben geleefd. Daarom acht ik geen enkele maatregel zoozeer geschikt om goede magistraten te verkrijgen als de benoeming op voordracht. Er zouden twee lijsten worden voorgedragen, bevattende elk twee kandidaten, de eene lijst voorgesteld door de Rechtbank en de tweede door den Tuchtraad der balie. Deze

methode zou slechts goede resultaten kunnen opleveren. Immers, de rechtbank zal er ten eerste op gesteld zijn enkel goede en nuttige krachten in haar schoot op te nemen, en wie heeft er meer belang bij te pleiten voor goede magistraten op alle gebied dan de leden van de balie? Op deze wijze zou werkelijk het maximum waarborgen voor uitstekende benoemingen vereenigd zijn. Het zouden stellig zeer strenge eischen zijn, maar die mogen dan ook naar mijn oordeel ten volle aan de magistratuur gesteld worden.

Wat de referendarissen bij de rechtbanken van koophandel en ook de leden van het parket betreft, zou hetzelfde systeem kunnen in voege gebracht worden, met dien verstande dat de voordracht gedaan door de rechtbank van eersten aanleg zou geschieden in overleg respectievelijk met de rechtbank van koophandel en den Prokureur des Konings.

Wat de vrederechters aangaat zou het werkelijk niet ernstig zijn hier zoo bijzondere blijken van wetenschappelijke bekwaamheid te eischen als het proefschrift. Wat voor de vrederechters vooral in aanmerking komt is de lange ervaring, het gezond verstand, de kunst tot bemiddelen en verzoenen. Wat zouden vele groote geleerden, juist door de formalistische vorming van hun geest, uiterst slechte vrederechters zijn. Voor deze benoemingen dient dan ook vooral gelet op de ervaring en het is vooral aan te raden geen te jonge vrederechters te benoemen. Vijftien of misschien wel twintig jaar balieleven schijnt mij de meest gewenschte leerschool voor de goede vrederechters; de uitoefening van het beroep zelf in hoedanigheid van suppleant is daarbij ten eerste te waardeeren.

De hoedanigheden die een vrederechter moet bezitten kunnen vooral en bijna uitsluitend geapprecieerd worden door de leden der balie en daarom zou de keuze liefst dienen gedaan te worden tusschen de kandidaten die 15 tot 20 jaar balie tellen en die voorgesteld worden op één enkele lijst, waarvan twee kandidaten worden aangeduid door den Tuchtraad, en waarbij er een gevoegd wordt door de Rechtbank van eersten aanleg van het gebied.

Een dergelijk systeem, of eenig ander opgevat in denzelfden zin, lijkt mij alleen van aard het zoo gewichtig vraagstuk van een behoorlijke aanwerving der magistratuur te kunnen oplossen.

Ondertusschen dient echter onverwijld gestreefd naar de afschaffing of ten minste naar de hervorming van het zoo betreurenswaardig Koninklijk Besluit van 20 October 1936. Mocht men niet den moed hebben om het eenvoudig en onverwijld af te schaffen nog vooraleer het zijn gevaarlijke uitwerking zal hebben begonnen, dat men het dan ten minste wijzige in dien zin dat het examen enkel zou behouden blijven voor de zeer jonge kandidaten, die in de magistratuur wenschen benoemd te worden, doch dat men er van ontslage, diegenen die reeds een zeker aantal jaren balieleven tellen en vooral degenen die reeds het beroep van magistraat effectief uitoefenden in hoedanigheid van plaatsvervangend rechter.

Dit zou natuurlijk slechts bedoeld zijn als een overgangsmaatregel in afwachting dat definitieve en ingrijpende hervormingen in den hooger aangegeven zin zouden kunnen verwezenlijkt worden.

René Victor.

HET PROBLEEM VAN DEN VERKEERSVOORRANG OP DEN OPENBAREN WEG

De door het Hof van Verbreking op 3 Juni, 30 September 1935 en 3 Februari 1936, in verband met den verkeersvoorrang op de wegen, uitgesproken arresten hebben heel wat belangstelling opgewekt en bespreking uitgelokt in de rechtsmilieus.

Vooraleer enkele beschouwingen te weiden aan de draagkracht van deze arresten, achten we het nuttig er even aan te herinneren welke normen steeds hebben voorgezetten bij de iden-

tificeeren van de hoofd- en secundaire wegen.

Vóór het Koninklijk Besluit van 1 Juni 1931, was de kwestie van den verkeersvoorrang geregeld bij de voorschriften van art. 11 van het algemeen reglement op de verkeerspolitie van 26 Augustus 1925.

Bij dit artikel werd het principe vastgelegd van den «voorrang van rechts», aangenomen door het Hof van Cassatie bij arrest van 17 Januari 1927, doch eenigszins getemperd door

de verplichting van den bestuurder van een voertuig, die een secundairen weg verliet om een meer belangrijke baan op te rijden, zich er van te vergewissen of deze baan vrij was alvorens er zich op te begeven.

Daar het reglement van 26 Augustus 1925 geen criteria ter onderscheiding van de hoofd- en secundaire wegen had vooropgesteld, viel het binnen de bevoegdheid van den rechter, voor elk geval, uit te maken welke weg als hoofdweg of als secundaire weg was te beschouwen.

Het oog op een meer afdoende vrijwaring van de verkeersveiligheid, werden bij art. 2 van het Koninklijk Besluit van 1 Juni 1931, waarbij dat van 26 Augustus 1925 werd gewijzigd, vaste regels uitgewerkt met een klare omschrijving van de kenmerken der hoofd- en secundaire wegen.

Zoo kunnen we vaststellen dat in dit besluit vier hoofdgrondslagen werden vastgelegd, naar dewelke de openbare wegen werden ingedeeld :

de eerste categorie omvat de wegen die altijd als secundair moeten worden beschouwd ;

de tweede, de hoofdwegen buiten de bebouwde kommen ;

de derde behelst de hoofdwegen in de bebouwde kommen ;

de vierde voorziet den voorrang van rechts, voor de niet bij het reglement bepaalde gevallen.

Na de algeheele herziening van de verkeersvoorschriften, werd bij Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934 uitgevaardigd, waarbij dat van 1 Juni 1931 werd ingetrokken en waarop de huidige reglementeering van den verkeersvoorrang berust. Het is niet moeilijk om na te gaan dat dit algemeen reglement, om zoo te zeggen, geen principieele wijzigingen heeft gebracht aan de classificering van de openbare wegen.

Onder het stelsel van deze reglementeering was de rechtspraak het standpunt toegetreden dat de bij art. 51 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934 aangegeven wegen, altijd dienen beschouwd als secundaire wegen met betrekking tot die waarop ze uitkomen. Hieruit volgde dus dat de bestuurder van een voertuig, die op bedoelde secundaire wegen reed, steeds voorrang moest verleen aan de andere weggebruikers.

Het was deze interpretatie die voorzat bij de rechterlijke beslissingen, toen het Hof van Cassatie bij zijn arresten van 3 Juni 1935 (Pas. I 269), 30 September 1935, (Journ. des Trib.

van 20 October 1935) en 3 Februari 1936, 2e Kamer, een standpunt is gaan innemen, dat volledig afbrak met de tot dan toe gevestigde rechtspraak.

Het Hof van Cassatie staafde zijn aangenomen stelling op het feit dat art. 2 van het Koninklijk Besluit van 1 Juni 1931, op beperkende wijze de regels aangeeft om de hoofd- en secundaire wegen van elkaar te onderscheiden. Het leidde hieruit het besluit af dat het kenmerk van den hoofdweg niet bepaald wordt door het secundair zijn van een anderen weg, doch wel door het aanwezig zijn van de bij het reglement gestelde voorwaarden en dat bijgevolg het zuiver feit dat één van twee elkaar kruisende wegen secundair is, niet van aard is om zonder meer de andere weg als hoofdweg te doen aanzien.

Zoo men deze redeneering verder doorvoert, komt men tot de vaststelling dat een weg, die steeds als secundair dient beschouwd, in sommige omstandigheden, hoofdweg kan worden. Dit geval zal zich voordoen wanneer de bij art. 51 van het koninklijk besluit van 1 Februari 1934 vermelde wegen op een weg uitkomen, welke de bij art. 52 en 53 aangegeven kenmerken niet bezit en de bij art. 55 voorziene voorrang van rechts determineerend is.

Bij een nader toekijken, komt het ons voor dat deze interpretatie van art. 2 van het Koninklijk Besluit van 1 Juni 1931, welke dan ook logischerwijze moet aangenomen worden voor de art. 51 tot 53 van het algemeen reglement van 1 Februari 1934, bezwaarlijk in overeenstemming kan worden gebracht met de opvatting die heeft voorgezeten bij het opstellen van dit reglement.

We geven grif toe dat de art. 52 en 53 op beperkende wijze de wegen aangeven die als hoofdwegen dienen beschouwd en, door het feit zelf, de ideëel-logische bepaling in zich sluiten van de met deze hoofdwegen in verband staande secundaire wegen, doch het staat anderzijds buiten kijf dat art. 51 op uitdrukkelijke wijze de wegen categoriseert, die om het even in welke omstandigheid als secundaire wegen moeten worden aangezien.

Om dus een duidelijk onderscheid te maken tusschen de absolute en relatieve identiteit van een weg, mogen we, onzes erachtens, de voorschriften van art. 51 eenerzijds en deze van art. 52 en 53 anderzijds, niet in hun afzonderlijke formuleering beschouwen, doch we moeten

ze veeleer in hun onderling verband aan elkaar toetsen, om alzoo, met de meeste zekerheid, de respectievelijke draagkracht er van te kunnen specificeeren.

En zoo zijn we de meening toegedaan dat naar het inzicht van den opsteller van de huidige reglementeering, de bepalingen van art. 51 wel zóó dienen opgevat dat de in dit artikel aangegeven wegen steeds als secundaire wegen moeten worden beschouwd met betrekking tot den weg waarop ze uitkomen, dewelke, ipso facto, als hoofdweg wordt gequalificeerd.

Het weze trouwens aangestipt, dat, waar art. 51 bepaalt : « Worden steeds als secundaire wegen beschouwd, enz. » het onzes inziens, niet te betwijfelen valt dat de determineerende voorwaarde wel degelijk aanwezig lijkt, om de in dit artikel vermelde wegen, in om het even welke omstandigheid, als secundair te doen beschouwen. Een andere onderstelling maken zou moeilijk overeen te brengen zijn met de louter etymologische beteekenis van het woord « steeds » zoomede met de primauteit die er in het zinsverband dient aan gegeven.

Ten aanzien van deze beschouwingen, meenen we dus te moeten aannemen dat een openbare weg, waarop twee of meer spoorlijnen loopen en die, naar luid van art. 52 als hoofdweg dient beschouwd, secundair zal worden ten opzichte van een weg waarop slechts één enkel spoorlijn loopt, welke als hoofdweg zal worden gequalificeerd, zoo eerstbedoelde weg niet verder dan de aansluiting loopt.

Zoo, zal in denzelfden gedachtengang, een openbare weg die geen enkel der bij art. 52 en 53 aangegeven kenmerken bezit, indien hij zelf niet onder toepassing valt van art. 51, altijd

als hoofdweg moeten worden aangezien met betrekking tot de in dit laatste artikel vermelde wegen.

Het feit dat overeenkomstig art. 55 de verkeersvoorrang toekomt aan den weggebruiker die van rechts komt, kan geen afbreuk doen aan de innerlijke identiteit van de wegen uit art. 51, want ook, in dergelijke gevallen, blijven deze wegen secundaire wegen per se, doch uit de noodzakelijkheid der dingen zelf (twee secundaire wegen die op elkaar uitkomen) gaat de verkeersvoorrang over op den bestuurder van het voertuig die van rechts komt.

We hebben er dan ook in de rechtsmilieus zien op wijzen dat sommige rechtbanken, namelijk de boetstraffelijke rechtbank van Luik het door het Hof van Cassatie ingenomen standpunt niet heeft kunnen bijtreden. (1).

Het Hof zelf heeft bij arrest van 13 Juli 1936, 2e Kamer, inzake 1313-Delhy c. Autos Citroën, zijn rechtspraak gewijzigd en verkondigt, dat, naar de bedoeling van den wetgever, de in art. 51 aangegeven wegen steeds als secundaire wegen moeten worden beschouwd.

Deze door de Hoogste Rechtsinstantie uitgesproken beslissing is, naar onze bescheiden meening, des te belangrijker daar het Hof hierbij een klare parallel trekt tusschen de leidende beginselen die ten grondslag liggen aan den verkeersvoorrang op de wegen en de nieuwe geunifieerde rechtspraak.

F. De Meijst,

Lic, in de Politieke en Sociale Wetens.

(1) Me Ch. Thonet, Advocaat aan het Hof van Beroep te Luik, in « Chronique juridique van de Revue des Sports mécaniques », n° 42 van 1936.

RECHTSPRAAK

Nr 40.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 3 October 1936.

Voorzitter : M. de Lichtervelde.

Raadsheeren : MM. Van Laethem en De Beus.

Adv. Gen. : M. Van Durme.

Pleiters : Mrs Bochen en Seghers.

I. STRAFVORDERING. — OVERTREDING VAN ACCIJS-WETGEVING. — ZAAK AANHANGIG GEMAAKT DOOR DAGVAARDING VAN BEHEER ZONDER BESLISSING DER RAADKAMER. — GELDIGHEID.

II. TOL EN ACCIJSSEN. — HUISZOEKING. — OP ELK UUR TOEGELATEN.

III. TOL EN ACCIJSSEN. — BEWIJSVOERING. — ONTBREKEN VAN PROCES-VERBAAL.

I. *Het ontbreken van een beslissing van de Raadkamer waardoor de onderzoeksrechter van het onderzoek werd ontlast verklaard, belet niet dat een zaak wegens geheime alcoholvervaardiging regelmatig ahangig werd gemaakt bij de correctionele rechtbank door dagvaarding beteekend ten verzoeken van het Beheer van Financiën, vervolgende partij.*

II. *In geval er vermoedens zijn dat ergens in het geheim alcohol gestookt wordt, mag tot huiszoeking worden overgegaan, mits machtiging van den Vrederechter, op elk uur van den dag en den nacht.*

III. *Het ontbreken van een proces-verbaal van vaststelling der overtreding in zake tol- of accijnswetgeving, of de nietigheid van het opgestelde proces-verbaal ontnemt aan het Beheer de mogelijkheid niet het bewijs der overtreding te leveren door de gewone bewijsmiddelen van het gemeen recht.*

O. M. t/ Spanhoven en Duprez.

Aangezien het ontbreken van een beslissing van de raadkamer, waardoor de onderzoeksrechter van het onderzoek ontlast moest verklaard worden, niet belet dat de zaak regelmatig aanhangig werd gemaakt bij de correctionele rechtbank te Leuven door de dagvaarding die door 't Beheer van Financiën, vervolgende partij, op 30 Januari 1936 werd gegeven en de rechtbank aldus moest beslissen over de vordering. (Vergelijk Verbreking 11 Febr. 1907, Pas. 1907, I. 120);

Aangezien de huiszoeking regelmatig werd gedaan;

Aangezien inderdaad art. 134 van de ter zake toepasselijke wet van 15 April 1896 luidt dat bij uitbreiding van art. 200 der wet van 26 Augustus 1822, het bezoek van de gebouwen en binnenplaatsen van private personen, mits machtiging van den vrederechter, geschieden kan op elk uur van den dag en van den nacht; ingeval er vermoedens zijn dat er in 't geheim alcohol gestookt wordt;

Aangezien uit de stukken van den bundel blijkt dat de toelating door den vrederechter werd verleend en de huiszoeking verricht werd door ambtenaren van de Douanen, behoorlijk beëdigd en voorzien van hun aanstellingsbrief, dat de bewering van betichten, als zouden de huiszoekingen 's nachts gedaan geweest zijn, zonder belang is ter zake; dat de ambtenaren van de douanen en accijnzen bijgevolg hun recht niet te buiten gingen en hun vaststellingen waarde hebben;

Aangezien overigens het proces-verbaal van 13 Januari 1936 regelmatig is en strekt tot bewijs van de door die ambtenaren vastgestelde feiten;

Aangezien dat proces-verbaal opgemaakt werd door een controleur en twee verificateurs der douanen en accijnzen, voorzien van hun aanstellingsbrief, dat een afschrift er van overgemaakt werd aan betichten; dat anderzijds de bevestiging er van niet meer vereischt is, daar art. 1 der wet van 28 December 1912 deze formaliteit, zooals ook die van de registratie van de processen verbaal in douanezaken, afgeschaft heeft;

Aangezien, zelfs indien het proces-verbaal niet regelmatig ware, en zijn wettelijke bewijskracht niet zou hebben, er nochtans genoegzame en overeenstemmende inlichtingen overblijven, bestaande in de eigen bekentenissen door de betichten gedaan voor de accijnsambtenaren, en voor den onderzoeksrechter welke inlichtingen toelaten zekerheid te hebben aangaande het gepleegde feit en de schuld van de betichten; (Vergelijk Rép. prat. Dr. Belge v° Douane Nos 534 vlg.);

Aangezien diensvolgens gebleken is dat de betichten zich hebben plichtig gemaakt aan het feit dat hun ten laste wordt gelegd, namelijk te Keer-

bergen, kanton Haecht, op 13 Januari 1936, om het misdrijf te hebben uitgevoerd of aan de uitvoering ervan rechtstreeks te hebben medegewerkt, hetzij tot de uitvoering van het misdrijf zoodanige hulp te hebben verleend dat zonder hun bijstand het misdrijf niet kon gepleegd worden; bedrieglijk brandewijn te hebben vervaardigd in een geheime fabriek, ingericht te Keerbergen, de Sellier de Moranville-laan, 32a, waarvan de ustensiliën een gezamenlijk inhoudsvermogen hadden van 991 liter, aan den accyns onttrokken;

Aangezien er eene billijke toepassing der strafwet gedaan werd;

Om deze beweegredenen:

Het Hof, ontvangt het beroep, beslissende op tegenspraak;

Gezien de art. 134, 144 van de wet van 15 April 1896, 233, 234, 235, 238, 239 van de algemeene wet van 26 Augustus 1822;

Gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aangehaald, alsook art. 211 van het strafvorderingswetboek, art. 24 wet 15-6-35 aangeduid ter zitting door den heer Voorzitter;

Bevestigt het bestreden vonnis en verwijst de betichten solidairlijk in de beroepskosten beloopende in 't geheel 157 frank 50.

Nr 41.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 23 Juni 1936.

Voorzitter: M. Moreels.

Pleiters: Mrs Stoffels en Van Reeth

**WERKONGEVALLEN. — PERIODE VAN HERZIE-
NING. — OVEREENKOMST AANGEGAAN DOOR
RAADSMAN.**

De periode van drie jaren door de wet bepaald voor de herziening der vergoeding bij vonnis toegekend in zaken van werkongevallen loopt van af den dag der overeenkomst tusschen partijen gesloten; niet van den datum van het vonnis hetwelk deze overeenkomst gekrachtigt.

Als de overeenkomst gesloten wordt tusschen de Verzekeringsmaatschappij en den raadsman van het slachtoffer dan heeft de raadsman onbetwistbaar gehandeld als mandataris.

Verschooten t/ Royale Belge.

Aangezien beroeper aanhaalt dat de vraag tot herziening niet kan in acht genomen worden omdat zij niet binnen den wettelijken termijn van 3 jaar werd ingeleid.

Aangezien deze termijn loopt vanaf den datum der, over de onbekwaamheid, tusschengekomen overeenkomst.

Maar dat beroepene beweert dat het niet bewezen is dat deze overeenkomst tot stand gekomen was voor den dag waarop zij door den heer Vrederechter werd bevestigd, en alle waarde ontkent aan den brief waarbij raadsman van beroeper haar

op 24 December 1931 liet weten, dat hij de vaststelling der onbekwaamheid op 12% aannam.

Aangezien raadsman van beroeper aldus ontegensprekelijk handelde in hoedanigheid van mandataris van zijn klient, welke de verbintenis alzoo aangegaan, uitdrukkelijk voor den heer Vrederechter bevestigde.

Dat deze overeenkomst zooals ieder ander even goed door den mandataris als door den persoon zelve mag gesloten worden.

Aangezien zij dus dagteekende van 24 December 1931 en de vraag tot vernieuwing enkel op 5 Januari 1936 ingeleid, buiten het wettelijk termijn, zoo dat zij niet meer inacht kan genomen worden.

Om deze redenen, behage het de Rechtbank, Aanvaardt het beroep en er op rechtdoende hervormt het bestreden vonnis.

En doende wat de eerste rechter had moeten doen, wijst beroepene af van haren oorspronkelijken eisch. Wijst haar af van haar incidenteel beroep, en veroordeelt haar tot de kosten der beide gedingen.

Nr 42.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

1e Kamer. — 28 October 1936.

Voorzitter : M. Verstraete.

Rechters : MM. Axters en van der Meersch.

Pleiters : Mrs Resteau (Brussel) en Carton.

AANSPRAKELIJKHEID. — 1384, 1° B. W. — BEWARING VAN DE ZAAK. — DAAD VAN HET VOORWERP. — SCHULD EN HULPVERLEENING.

De «bewaring der zaak» die vereischt wordt voor de toepasselijkheid van artikel 1384 van het B. W. is niet de stoffelijke doch wel de juridische bewaring die in hoofde van den eigenaar steeds vermoed wordt. begint eerst daar waar de aktiviteit van den mensch De «daad van de zaak» bedoeld in artikel 1384, 1° B. W. eindigt door het verlies van alle controol en meesterschap op het voorwerp, doch haar bestaan sluit niet uit dat de mensch voorafgaandelijk de bestanddeelen tot deze activiteit heeft samengebracht.

Nooit kan als fout in hoofde van iemand beschouwd worden, de heldenmoed van zichzelf in gevaar te brengen met de hoop, hoe gering ook, het leven van zijn evennaaste te redden.

Van Hove t/ Imperial Airways Limited.

Gezien de dagvaarding van 27 Maart 1935;

Gezien het bevelschrift op verzoekschrift verleend door den heer voorzitter dezer rechtbank den 10n Maart 1936, de termijn van dagvaarden verminderende op veertien dagen, geboekt en gezien voor zegel van drie frank;

Gezien de andere gedingstukken en artikel 68 van de wet van 15 Juni 1935;

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Overwegende dat op 30 December 1933, het vliegtuig gemerkt : « G.A.B.L.U. » behoorende aan

verweerster, en door een lid van haar personeel bestuurd, op de masten van den uitzendingspost te Ruislede terecht kwam en te pletter viel zoodat alle tien de opvarenden er het leven bij inschoten; dat verschillende inwoners der omstreken waaronder aanlegger kwamen toegelopen om te redden wie of wat er te redden viel en bij het in brand schieten van het wrak min of meer zware brandwonden opliepen; dat aanlegger er het ergst aan toe was en heden de maatschappij verantwoordelijk stelt voor de door hem opgelopen schade;

Overwegende dat verweerster antwoordt dat hare verantwoordelijkheid slechts dan in het gedrang komt als wanneer aanlegger het bewijs levert dat in haren hoofde een fout bestaat dewelke de oorzaak is van de opgelopen schade; dat zij daarenboven het bestaan van eenige fout in haren hoofde als in hoofde van haar aangestelde loochent;

Overwegende dat verweerster dit vraagstuk van een verkeerd standpunt beschouwt; dat zoo er een fout door de piloot van het vliegtuig werd begaan zooals het onderzoek heeft uitgewezen er inderdaad geen rechtstreeksch verband bestaat tusschen die fout en de schade door aanlegger opgelopen;

Overwegende dat er echter in hoofde van verweerster zelf eene fout bestaat; dat zij luidens artikel 1384, 1° van het burgerlijk wetboek verantwoordelijk is voor de schadelijke gevolgen van « de daad van voorwerpen waarop zij toezicht heeft »;

Overwegende dat verweerster in de wettelijke betekenissen over het vliegtuig toezicht uitoefende al was het stoffelijk bezit ervan aan haar aangestelde toevertrouwd; dat immers art. 1384 geen stoffelijk maar een rechtskundig toezicht beoogt hetwelk altijd bij vermoeden, den eigenaar toekomt, tenzij deze bewees dat zijn aangestelde buiten zijn kennis of tegen zijn wil het voorwerp had bemachtigd wat hier niet het geval is;

Overwegende dat het ter zake van geen tel is dat het vliegtuig tot voor enkele oogenblikken onder de leiding van den aangestelde had gestaan; dat immers op het oogenblik dat aanlegger het wrak vervoegde het aan alle rechtstreeks ingrijpen van den aangestelde van verweerster onttrokken was; dat het feit dat het oorspronkelijk die aangestelde was die het vliegtuig in zulk een toestand had gebracht, dat het na een tiental minuten in brand vloog, geen invloed heeft ter zake, daar een zielloos voorwerp nooit uit zich zelf tot aktiviteit kan overgaan zoo de mensch door zijn daad niet voorafgaandelijk de bestanddeelen tot deze aktiviteit heeft samengebracht; het tegenovergestelde houden staan en iedere voorafgaandelijke menschelijke tussenkomst weeren ware van de tekst van artikel 1384, 1° een doode letter maken; dat de aktiviteit van het voorwerp begint daar waar de aktiviteit van den mensch eindigt door het verlies van alle controol en meesterschap op het voorwerp, onverschillig hoe lang het tijdstip is welke beide aktiviteiten van elkander scheidt;

Overwegende dat spruit uit de verslagen der deskundigen dat de brand is te wijten aan het in aanraking komen in de open lucht van de weg-

stroomende benzine met de gloeiende ontsnappingspijp van den linker motor, die bij den val geheel was omgedraaid; dat de brand een onafwendbaar gevolg was van de toenmalige toestand van het vliegtuig zelf, zonder verdere menschelijke tuschenkomst;

Overwegende dat het niet te betwisten valt dat de schade van aanlegger aan den brand van het vliegtuig te wijten is;

Overwegende dat dientengevolge verweerster om aan haar plichten te hebben te kort geschoten gehouden is de schade van aanlegger te herstellen;

Overwegende dat de omstandigheid dat aanlegger zich vrijwillig in het gevaar begaf van geen invloed is ter zake; dat het alleen van belang had kunnen zijn wanneer het bewezen ware dat aanlegger hierdoor of hierbij eene fout had bedreven waaraan het ongeval dient geweten; dat men nimmer als een fout in hoofde van iemand kan beschouwen de heldendaad van zich zelf in gevaar te brengen met de hoop hoe gering ook het leven van zijn evennaaste te redden;

Overwegende dat vooralsnog het juiste bedrag der schade niet vaststaat; dat derhalve een college van drie deskundigen dient aangesteld om den toestand van aanlegger zoo in het verleden dadelijk na het ongeval; als voor de toekomst te onderzoeken en den graad zijner werkonbekwaamheid te bepalen;

Overwegende dat in afwachting een voorloopig bedrag aan aanlegger dient toegekend hetwelk bilijk mag geschat worden op dertig duizend frank;

Om deze redenen :

De rechtbank alle andere besluitselen verwerpende, veroordeelt verweerster ten voorloopigen titel aan aanlegger te betalen eene som van dertig duizend frank met de rechterlijke intresten;

Stelt aan als deskundigen : de heeren Merchie, geneesheer; H. Glorieux, geneesheer en Deschepper, geneesheer, alle drie te Brugge, ten einde aanlegger te onderzoeken voor de gevolgen van het ongeval van 30 December 1933 en den aard en den graad van zijne werkonbekwaamheid vast te stellen, te bepalen tot welke datum hij volledig werkonbekwaam is geweest alsook indien hij verminkt zal blijven en indien hij in de toekomst nog pijnen zal te verduren hebben dientengevolge;

om na de nederlegging van het verslag door partijen als naar rechte te besluiten;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar niettegenstaande de elk verhaal en zonder borgtocht;

Kosten voorbehouden.

Nr 43.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

26 October 1936.

Voorzitter : M. Meulemans.

Rechters : MM. Hofman en Vullers.

Pleiters : Mrs H. Nobels en A. Cauvin.

VERKEER. — VERANTWOORDELIJKHEID. —
OVERSTEKEN DOOR FIETSER VAN EENE BAAN

MET DRUK VERKEER, OP PLAATS MET UITGEBREID ZICHTVELD. — ONVOORZICHTIGHEID. — FACTOR SNELHEID IN HOOFDE VAN AUTOMOBILIST NIET AFDOENDE.

De weggebruiker (fietser) die een steenweg met druk verkeer oversteekt, zonder zich voldoende te vergewissen of de baan vrij is, en dit op een plaats met uitgebreid zichtveld, is alleen verantwoordelijk van het aldus veroorzaakte ongeval. Het feit dat de aanbotsende auto met groote snelheid reed is in zulk geval niet afdoende. De in zulke omstandigheden overstekende fietser is eene onvoorzienbare hindernis.

Verschaeren t/ Monsieur.

Aangezien de vraag van eischer er toe strekt verweerder te hooren veroordeelen in de betaling van vijf duizend vijf honderd vijftien frank, bedrag der stoffelijke schade voortvloeiende uit een botsing tusschen zijn auto en de velo van verweerder overkomen te Mechelen op 7 Maart 1935, rond 17.30 uur.

Aangezien deze botsing zich voordeed in de volgende omstandigheden : eischer voerde zijn auto op den steenweg van Brussel in de richting van Vilvoorde goed zijn rechterkant houdende; verweerder reed per velo insgelijks in de richting van Vilvoorde maar hield de linkerkant der baan ten opzichte der genomen richting en dus ook ten opzichte van eischer; op een gegeven oogenblik wou verweerder de baan oversteken om zich te begeven naar het rijwielpad dat zich rechts van den steenweg bevindt, toen eischer bijna op zijn hoogte gekomen was; eischer deed zijn verwittigingstoestel werken maar verweerder zette zijn beweging voort; eischer remde alsdan en zwenkte naar links maar kon verweerder niet meer vermijden die op het velopad geworpen werd terwijl de auto terecht kwam op een boom aan den linkerkant der baan, alwaar hij erg beschadigd werd;

Aangezien het verhaal der feiten, de uitleg van verweerder die beweert van zijn velo te zijn gestapt op een plaats waar hij over een uitgebreid zichtveld beschikte en, na geen enkel autorijtuig in de eene of andere richting te hebben bemerkt, met zijn rijwiel aan de hand, den steenweg te hebben overgestoken, onaanneembaar maakt; dat wel is waar om aan dien uitleg een zekere waarschijnlijkheid te geven, verweerder gewag maakt van een overgrote snelheid van den auto van eischer, maar dat vanaf de plaats van het ongeval de steenweg in beide richtingen op een grooten afstand in rechte lijn loopt, zoodat de veronderstelling dat de aangeklaagde auto in enkele stonden van een plaats waar hij niet zichtbaar was, tot de plaats van het ongeval zou aangekomen zijn, vervalt, en dat hieruit volgt dat de factor snelheid niet afdoende ter zake is;

Aangezien in die omstandigheden het ongeval dient uitgelegd te worden door de daad van verweerder die een steenweg met druk verkeer heeft overstoken zonder zich voldoende te vergewissen of hij vrij was;

Aangezien men aan eischer het verwijt niet mag maken van verweerder op tijd niet te hebben kunnen vermijden; dat inderdaad verweerder plotseling

de doorgang voor eischer is komen versperren tengevolge eener zware inbreuk op de wegcode die eischer normalerwijze niet moest voorzien;

Aangezien deze inbreuk de eenige oorzaak der botsing uitmaakt en dat verweerder dan ook alleen de schadelijke gevolgen er van heeft te dragen;

Aangezien het bedrag der schadevergoeding door eischer opgevorderd als gegrond voorkomt volgens de gegevens der zaak.

Om deze redenen :

De Rechtbank, veroordeelt verweerder aan eischer te betalen de som van 5.515 fr., te verhoogen met de rechterlijke intresten vanaf den 19 November 1935, datum der inleidende dagvaarding, verwijst verweerder in de kosten.

Nr 44.

VREDEGERECHT TE GENT

3e Kanton.

31 Januari 1936.

Vrederechter : M. J. Steyaert.

Pl.: Mr J. Van Roey.

1. GENEESKUNDIGE ZORGEN. — SCHULDEN DER GEMEENSCHAPPELIJKE SCHEIDING. — GOEDE TROUW VAN DEN DOKTER.

2. RECHT VAN DEN MAN GENEESHEER TE KIEZEN. — FEITELIJKE SCHEIDING.

1. *Geneeskundige zorgen vereischt voor de gezondheids-toestand van een der echtgenooten zijn lasten der gemeenschap, ook bij feitelijke scheiding; dit vooral wanneer de dokter tegoeeder trouw is.*

2. *Het recht voor den man om een dokter te kiezen en de toelating te geven tot een medische behandeling voor de vrouw gaat wellicht te niet bij feitelijke scheiding bij onderlinge toestemming.*

Dr J. Uyttendaele t/ A. Vercruysse.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van deurwaarder Gilbert, te Brussel, in dato van 19 December 1935;

Aangezien de vraag strekt : tot het betalen der som van : 1616,50 frank, wegens geneeskundige zorgen toegediend aan de wettige echtgenote van verweerder, medicamenten, consultaties en laboratorische onderzoeken van af 27 April 1934 tot 10 Mei 1935;

zich verders te hooren veroordeelen tot de gerechtelijke intresten en de kosten des geding;

Op de terechtzitting van 27 December 1935 verschijnen de partijen en worden aanhoord in hunne besluiten en de rechtbank verzendt de zaak op een verdere zitting tot nederleggen der bundels;

De bundels nedergelegd zijnde, sluit de rechtbank op de terechtzitting van heden 31 Januari 1936 de debatten en verleent, volgend vonnis :

Overwegende dat de vrouw van den verweerder, die reeds vóór haar huwelijk voorzien was van een rechterlijken raad, over een aanzienlijke fortuin beschikte; dat dit fortuin korten tijd na het huwelijk reeds verslonden was;

Dat sindsdien de echtgenooten feitelijk gescheiden zijn;

Dat de echtgenote, ten wille van haar zenuwtoestand, met medeweten van haar man, ging schuilen in een gesticht te Lovendegem, om daar in eenzaamheid van de noodige zorgen te genieten;

Overwegende dat de medische zorgen, noodzakelijk gemaakt door den gezondheidstoestand van een der echtgenooten, lasten zijn van het huwelijk en dat de betaling er van tegen de gemeenschap kan gevorderd worden; dat de gemeenschap gehouden wordt uit hoofde dezer lasten zoolang het huwelijk niet ontbonden wordt en dit ook in geval van feitelijke scheiding;

Dat de vordering ingeleid tegen den man alleen, in zijne hoedanigheid van beheerder der gemeenschap, ontvankelijk is;

Overwegende dat de verweerder beweert dat hij « met Dokter Cocquyt, die aan het gesticht te Lovendegem verbonden is, een akkoord had voor de zorgen die mochten nuttig blijken en dat zijne echtgenote verbod had gekregen van zijnen 't wege zich buiten het gesticht door dokters te laten behandelen »;

Dat de verweerder het laat bij een louter beweren;

Dat trouwens het recht voor den man van den geneesheer te kiezen alsook de toelating te geven om de eene of de andere medische behandeling te ondergaan straf beperkt wordt en wellicht verdwijnt wanneer de vrouw het echtelijk huis verlaten heeft en gescheiden leeft met de toestemming van haren man;

Dat overigens het blijkt dat de verweerder zeldzaam zijne echtgenote bezocht en zich weinig om haar gezondheid bekommerde;

Overwegende dat eischer wist dat verweerders vrouw welstellend was, dat hij niet veronderstelde dat haar fortuin na zulken korten tijd reeds te niet werd gedaan; dat niet bewezen wordt dat de gegevene zorgen « zonder nut hebben geweest en eerder schade hebben veroorzaakt »; dat het getal consultaties de hoeveelheid medicamenten en de geëischte prijs niet als overdreven voorkomen;

Overwegende dat blijkt uit bovenstaande beschouwingen dat een onderzoek naar de subsidiaire conclusies van den verweerder achterwege kan blijven;

Op die gronden, de Rechtbank :

Rechtdoende op tegenspraak;

Veroordeelt den verweerder om te betalen aan den eischer de somme van 1616,50 fr. wegens geneeskundige zorgen toegediend aan de vrouw van den verweerder;

Veroordeelt hem daarenboven tot de gerechtelijke intresten en de kosten des geding, deze lasten begroot ter somme van 63 frank.

OPMERKING. — Steeds werden de geneeskundige en pharmaceutische zorgen ten laste der gemeenschap gelegd, als huishoudelijke uitgaven : 1409, 5° B. W.; Rechtb. Brussel, 5 Juli 1912, Pas. 1913, III, p. 287.

De vrouw die huishoudelijke uitgaven doet, verbindt de gemeenschap krachtens een stilzwijgende lastgeving van de man. Er zijn hier weinig moeilijkheden zoolang het huwelijksleven normaal verloopt, maar quid in geval van scheiding?

Het spreekt van zelf dat bij echtscheiding en scheiding

van tafel en bed er geen spraak meer is van huishoudelijke uitgaven, het huishouden is immers wettelijk ontbonden. Bij scheiding van goederen is de gemeenschap ontbonden en kan ze dus niet meer bezwaard worden, tot aan het vonnis, echter blijven de geneeskundige zorgen de gemeenschap bezwaren. (Bergen, 21 December 1911. Pass. 1912, III. 346). Bij feitelijke scheiding wordt de zaak veel moeilijker nog.

Wanneer de vrouw een afzonderlijke woonplaats heeft met toestemming van den man, dan moet men aannemen dat stilzwijgende lastgeving nispliciet vervallen is; maar de derden die met de vrouw onderhandelen kunnen te goeder trouw meenen dat die lastgeving nog bestaat en dit tengevolge van de nalatigheid van den man: voor deze verbintenissen zou de gemeenschap en de man moeten blijven instaan. Wellicht zal de derde vermoed worden steeds te goeder trouw te zijn. Heeft de vrouw de echtelijke woonplaats verlaten zonder toestemming van den man, dan vervalt de lastgeving ongetwijfeld (Cfr. Trib. Seine, 14 Dec. 1923. Rev. Not. 1925, p. 393). Weer kan de derde die met de vrouw onderhandelt te goeder trouw zijn en aldus recht hebben tegenover de gemeenschap en den man. Nochtans is er een groot verschil met de vorige toestand, immers, hier blijft de verplichting voortvloeiend uit art. 214b niet bestaan van wege de man; deze verplichting blijft veel bij scheiding van goederen en bij feitelijke scheiding bij onderlinge toestemming. Hieruit blijkt dat bij scheiding van goederen nog kan verbonden zijn, maar dan niet om reden der gemeenschap, maar krachtens artikel 214b, B. W. Op te merken valt dat de vrouw hier in gelijke mate verbonden is als de man. Merk op dat vele auteurs beweren dat 214b steeds toepasselijk is bij feitelijke scheiding, dat de vraag naar de schuldigheid hier niet moet onderzocht worden. (Cfr. Rechtskundig Tijdschrift, 1936, N° 2, p. 109, bijdrage van Mr Langohr).

INGEZONDEN BIJDAGEN

SCHADEVERGOEDING WEGENS ECHTSCHIEDING

De echtgenoot die de echtscheiding heeft bekomen heeft ingevolge art. 301 van het B. W. recht op een onderhoudsgeld. Dit onderhoudsgeld wordt door de rechtbank slechts verstrekt indien de echtelieden zich geen giften of voordeelen hadden toegezegd of indien deze voordeelen ontoereikend blijken om den onderhoud te verzekeren van den echtgenoot die de echtscheiding heeft bekomen. Het onderhoudsgeld mag het derde der inkomsten van den anderen echtgenoot niet te boven gaan en kan afgeschaft worden indien het niet meer noodzakelijk blijkt.

Heeft de echtgenoot die de echtscheiding heeft bekomen, bovendien nog recht op schadevergoeding?

In principie mag gezegd worden dat men geen rede ziet waarom art. 1382 van het B. W. niet toepasselijk zou zijn. Geen enkel wettekst verbiedt de toekenning van schadevergoeding en anderzijds kan het niet betwist worden dat art. 1332 van het B. W. dat een algemeen principie van aansprakelijkheid formuleert ook een algemeene draagkracht heeft, waarvan de uitwerkselen slechts kunnen verhinderd worden door een bepaalde wettekst zooals het geval is voor art. 1153 van het B. W. in zake de verplichting zekere sommen te betalen.

Indien er om zeggens geen betwisting is nopens de theoretische mogelijkheid der toekenning van schadevergoeding wegens echtscheiding, toch bestaat er een zekere oneenigheid nopens den grondslag of de reden dezer toekenning. De betwisting nopens den grondslag leidt er soms toe de praktische mogelijkheid der toekenning te loochenen. We zullen echter zien dat een nadere omschrijving van het vraagstuk deze betwisting uitschakelt, en hiertoe dient voorafgaandelijk de juridische natuur van het onderhoudsgeld na echtscheiding vastgelegd.

Sommige auteurs, onder meer Laurent, hebben het onderhoudsgeld na echtscheiding voorgesteld als zijnde een voortzetting van de bijstandsverplichting der echte-

lieden. Deze theorie dient verworpen omdat door de echtscheiding de verplichting van bijstand vervalt en dus niet kan voortgezet worden.

Anderen hebben in de toekenning van het onderhoudsgeld een toepassing van art. 1382 van het B. W. willen zien. Deze opvatting dient ook geweerd omdat ze indruischt tegen de grondstellingen van de wettelijke verantwoordelijkheid. Volgens art. 301 van het B. W. is inderdaad de toekenning van een onderhoudsgeld afhankelijk van zekere omstandigheden van fortuin. Indien art. 1382 toepasselijk was dan zouden deze omstandigheden noch de fout en zeker niet de verplichting tot vergoeding kunnen wegnemen.

De theorie van Planiol en Ripert (*Traité Pratique*, II, n° 636) lijkt ons de juiste. De onderhoudsverplichting uitgevaardigd door art. 301 van het B. W. heeft alleen tot doel de schade te vergoeden die voortspruit uit de verdwijning van de bijstandsverplichting. Alleen deze schade geleden door den echtgenoot die de echtscheiding heeft bekomen wordt door art. 301 vergoed. Hieruit volgt dat de verdwijning van alle andere verplichtingen voortspruitende uit het huwelijk desgevallend recht kan geven op vergoeding.

Wat nu betreft de grondslag der schadevergoeding merkt De Page (*Traité de Droit Civil*, I, n° 983) op, dat naar zijne meening de echtscheiding op zichzelf geen recht kan geven tot schadevergoeding, doch dat zulks wel het geval kan zijn voor bepaalde culpose feiten of foutieve gedraging. Volgens hem moet er dus een schade zijn die onafhankelijk is van de schade voortspruitend uit de verbreking van het gemeenschapsleven. Zijne opvatting is gesteund op de overweging dat de sancties der grieven de echtscheiding is en de wetgever een enkele vergoeding voorzien heeft, namelijk het onderhoudsgeld.

Deze opvatting lijkt ons niet gegrond daar ze het begrip sanctie met het begrip schadevergoeding verwart. Voor den echtgenoot die de echtscheiding bekamt is deze sanctie geen vergoeding. De sanctie is een wettelijke maatregel en beduidt enkel de waarborg der rechten van de rechtspersoonlijkheid. De sanctie kan ook een straf zijn zooals dit het geval is voor het verlies van de voordeelen voorzien door art. 299 en art. 300 van het B. W. en voor de bewaking van de kinderen voorzien door art. 302 B. W.

Het onderhoudsgeld na echtscheiding bedoelt uitsluitend een vergoeding te zijn voor de verbreking van de bijstandsverplichting. Alle andere voordeelen die het huwelijk medebracht en die tengevolge van de echtscheiding verloren gaan, zoowel als alle ongunstige omstandigheden verwekt door de echtscheiding, kunnen aanleiding geven tot schadevergoeding.

Hieruit volgt dat buiten het onderhoudsgeld, alleen de verbreking van de bijstandsverplichting geen recht meer geeft op schadevergoeding. Deze schadevergoeding wordt wettelijk geregeld door art. 301 van het B. W. Voor al het overige is het verleenen der echtscheiding geen toekennen van een schadevergoeding doch alleen de bevestiging van een recht.

Zoowel de feiten die aanleiding hebben gegeven tot de echtscheiding als de echtscheiding zelf, kunnen een grond van aansprakelijkheid uitmaken.

Dit wordt niet betwist voor wat betreft de feiten die oorzaak zijn der echtscheiding: *L'époux qui a obtenu le divorce ou la séparation de corps peut réclamer, outre la pension alimentaire de l'art. 301 du Code Civil, des dommages-intérêts en réparation du préjudice résultant des faits qui ont servi de fondement au jugement de divorce ou de séparation de corps* (Cass. Fr. 2 Juli 1913, B. J. 1913, 1327).

Het is aan geen twijfel onderhevig dat schadevergoeding kan bekomen worden wegens slagen en verwon-

dingen die anderzijds reeds de uitspraak der echtscheiding hebben gewettigd. Hetzelfde geldt voor de moreele schade voortspruitende uit het feit van eene strafrechtelijke veroordeeling wegens overspel of andere onteerende gedragingen. Zelfs werd er beslist dat schadevergoeding kan toegekend worden wegens de lasterlijke aantijgingen bij middel van dewelke de andere echtgenoot heeft gemeend zich te kunnen verdedigen. De vrijheid van de verdediging mag niet aan den onschuldigen echtgenoot schaden (Planiol et Ripert, II, n° 643; Cass. Fr. 20 Febr. 1912 S. 1912, I, 569).

Anderzijds moet het ook aangenomen worden dat de echtscheiding op zichzelf een schadevergoeding kan wetten. De echtscheiding kan voor gevolg hebben dat een der echtgenooten zijn stand niet meer kan houden of dat hij in groote moeilijkheden geraakt. Tenslotte kunnen we met Planiol en Ripert besluiten dat ook de zedelijke schade als grondslag van aansprakelijkheid moet aangenomen worden. De zedelijke schade, voortspruitend uit de uitspraak der echtscheiding is soms zeer groot en men merkt in de rechtspraak eene tendenz om in de gevallen waar ze zich voordoet schadevergoeding toe te kennen wat trouwens billijk is.

Samenvattend kunnen we dus zeggen dat art. 1382 B. W. in zake toekenning der echtscheiding volkomen toepasselijk blijft in de mate dat de schade niet door de wet werd voorzien en geraamd zooals zulks het geval is voor de schade voortspruitend uit de verdwijning van de bijstandverplichting die in het onderhoudsgeld van art. 301 B. W. een wettelijk geregelde schadevergoeding heeft gevonden.

WETGEVING

28 OCTOBER 1936. — KONINKLIJK BESLUIT betreffende de amnestie voor naar aanleiding van stakingsfeiten gepleegde misdrijven.

Verslag aan den Koning.

Sire,

De wet van 28 Juli 1936, bekendgemaakt in het Staatsblad van den 31n van dezelfde maand, geeft aan den Koning de macht om, bij een besluit waarover in den Ministerraad beraadslaagd wordt, bepalingen uit te vaardigen waarbij amnestie wordt verleend voor misdrijven ter gelegenheid van stakingsfeiten begaan tusschen 14 Mei 1936 en den dag dat deze wet van kracht wordt.

Ter voldoening aan deze wet heeft het ontwerp van besluit, dat de Regeering de eer heeft aan Uwe Majesteit ter goedkeuring voor te leggen, voor doel amnestie te verleen voor sommige misdrijven ter gelegenheid van stakingsfeiten gepleegd sedert 15 Mei 1936 — dezen dag inbegrepen — tot en met 9 Augustus, dag waarop bovengemelde wet van kracht werd.

* * *

Naar de termen van 1° van artikel 1 bedoelt het ontwerp ten eerste misdrijven, welke op grond van het Wetboek van Strafrecht of van een bijzondere bepaling gestraft worden met geldboete en gevangenisstraf van ten hoogste één maand, of met eene van die straffen alleen.

Zoo zijn onder meer, wanneer zij naar aanleiding van stakingsfeiten gepleegd werden :

Smaad voorzien bij artikel 275 van het Wetboek van Strafrecht strafbaar met gevangenisstraf van ten hoogste één maand en met geldboete;

Misdrijven tegen de reglementen, besluiten en de politieverordeningen, welke, naar aanleiding van de staking, door de provinciegouverneurs, de arrondissementscommissarissen en de gemeenteoverheden genomen zijn geworden; de voor die misdrijven voorziene straf is of wel gevangenisstraf van ten hoogste veertien dagen of wel een politiestraf;

Misdrijven voorzien bij artikel 12 van het koninklijk besluit van 27 Januari 1931 houdende politiereglement voor de exploitatie van de tramwegen; de door de wet voorziene straf is hier gevangenisstraf van ten hoogste veertien dagen en geldboete;

Misdrijven voorzien bij koninklijk besluit van 29 Juli 1933, betreffende den toegang tot en het verkeer in de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke inrichtingen; voor deze misdrijven is geldboete de eenige bij de wet voorziene straf.

* * *

Ten tweede zal, luidens 2° en 3° van artikel 1 van het ontwerp voor de misdrijven, welke op grond van het Wetboek van Strafrecht of van een bijzondere bepaling met een hooger straf dan gevangenisstraf van één maand gestraft worden, eveneens amnestie verleend zijn, doch alleen wanneer de door den rechter uitgesproken straf geldboete en gevangenisstraf van ten hoogste één maand is, of eene van die straffen alleen, of wanneer de uitgesproken straf krachtens het recht van gratie kwijtgescholden werd of verminderd tot een straf, die een gevangenisstraf van één maand niet te boven gaat.

* * *

Krachtens artikel 2 van dit ontwerp van besluit zullen de rechtsmachten van onderzoek of van wijzen verklaren dat de publieke vordering vervallen is, wanneer het misdrijf hun voorkomt naar aanleiding van stakingsfeiten gepleegd te zijn en wanneer de straf, welke door de wetsbepaling is voorzien of welke die rechtsmachten zouden meenen te moeten uitspreken, geldboete is en gevangenisstraf van ten hoogste één maand of een van die straffen alleen.

In de gevallen waarin de rechtsmachten van onderzoek of van wijzen aldus zullen verklaren dat de publieke vordering vervallen is, zal de amnestie door deze beslissing voltrokken zijn, zooals zij het ook zijn, zonder verdere tusschenkomst, in de gevallen waarin het parket zich er van zou onthouden een misdrijf te vervolgen dat naar zijn meening het voordeel der amnestie moet genieten.

* * *

Daarentegen, voor de vervolgingen die tot een veroordeeling hebben geleid of zullen leiden, terwijl de rechterlijke beslissing niet vaststelt of het misdrijf naar aanleiding van stakingsfeiten werd gepleegd — *conditio sine qua non* voor de amnestie — is het onontbeerlijk dat, in geval van twijfel, een overheid uitmaakt of deze omstandigheid aanwezig was.

Artikel 3 van het ontwerp van besluit belast daarmee een commissie die, voor de misdrijven welke tot een definitieve veroordeeling hebben geleid of zullen leiden, zal beslissen dat : zijn gepleegd geworden naar aanleiding van stakingsfeiten en zijn geamnestieerd bij toepassing van artikel 1 van het besluit, die of die misdrijven, begaan door die of die bepaalde personen, gevonnisd op dien of dien datum en door die of die rechtbank.

KONINKLIJK BESLUIT

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet van 28 Juli 1936 betreffende de amnestie voor misdrijven naar aanleiding van stakingsfeiten gepleegd tusschen 14 Mei 1936 en den dag waarop die wet van kracht geworden is;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagd hebben,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Amnestie wordt verleend voor de hierna aangeduide misdrijven, ter gelegenheid van stakingsfeiten gepleegd sedert 15 Mei 1936, dezen dag inbegrepen, tot en met 9 Augustus :

1° Misdrijven die door de wet worden gestraft met geldboete en gevangenisstraf van ten hoogste één maand;

2° Misdrijven waarvan de daders veroordeeld werden of zullen worden tot geldboete en tot gevangenisstraf van ten hoogste één maand;

3° Misdrijven waarvan de daders veroordeeld werden of zullen worden tot een straf die, krachtens het recht van gratie, kwijtgescholden zal zijn of verminderd tot een straf van ten hoogste één maand gevangenisstraf.

Art. 2. Voor de naar aanleiding van stakingsfeiten gepleegde misdrijven, zullen de rechtsmachten van onderzoek of van wijzen verklaren dat de publieke verordering door de amnestie vervallen is in geval de bij de wet voorziene straf geldboete is en gevangenisstraf van ten hoogste één maand, alsmede wanneer de veroordeling, naar hun meening, geldboete en gevangenisstraf van ten hoogste één maand zou moeten zijn.

Art. 3. Mocht er twijfel bestaan over de vraag te weten of een misdrijf dat tot een veroordeeling aanleiding gaf naar aanleiding van stakingsfeiten gepleegd werd, dan doet een commissie van drie door Onze Minister van Justitie benoemde leden daarover uitspraak.

Art. 4. Dit besluit wordt van kracht den dag waarop het in het Staatsblad wordt bekend gemaakt.

Gegeven te Brussel, den 28e October 1936.

BALIELEVEN**VLAAMSCHE CONFERENTIE DER BALIE
TE ANTWERPEN****Verslag der vergadering van 28-10-36**

Mter Wildiers weerhouden zijnde in de Provincieraad, wordt onmiddellijk overgegaan tot het 2de punt der dagorde : « Reisindrukken uit Sowjet Rusland », door Mter Stellfeld. De geachte conferencier heeft de bronnen zijner voordracht geput uit eigen ervaring tijdens de reis opgedaan; uit verklaringen die hem werden afgelegd door Intoerist en door gesprekken op het gezantschap te Moscow. De eerste indruk die men opdoet bij het betreden van Russischen bodem is de geweldige bewapening. Te Leningrad werden de reizigers ontvangen door de muziek van de vloot. Bij de aankomst viel het oog onmiddellijk op de sterk bewapende kruisers.

Bij deze indruk kwam zich een tweede voegen : de diepe ellende en het droevig uitzicht der menschen. Geen verf aan de muren; de menschen in lompen ge-

huld, de kinderen met flarden om het lijf. Van het woord van Staline : « Er zal vreugde heerschen in Rusland » is geen spoor te ontwaren. Moscow daarentegen geeft een beteren indruk. Er is druk verkeer. Toch nog veel ellende. De woonstgelegenheid is zeer beperkt 9 m³ per persoon. Een roebel vertegenwoordigd ongeveer 6 fr. De inkomsten van een gewone werkmán bedragen ongeveer 200 tot 250 roebel per maand; een gespecialiseerde werkmán verdient ongeveer 350 roebel per maand; een geneesheer 700 r.; een ingenieur 1500 r. uitzonderlijk 3000 r.

Het leven is er duur : het vleesch kost 9 à 10 roebel; de boter 18 tot 21 r.; rijst 6.5 r.; wit brood 1.80 r.; schoenen : 100 tot 150 r.; dameschoenen 36 r.; regenmantels 600 r. Weelde en welstand is er in Rusland alleen voor de nieuwe aristocratie van intellectueelen, artisten en bureaucraten.

De gelijkheid tusschen man en vrouw in zake arbeid is zeer ver gedreven : men ziet vrouwen als wattman op de trams ; zij sjouwen en plaatsen riggels, vervoeren aarde, enz. Prostitutie bestaat niet. C'est une fleur du capitalisme bourgeois. Werkloozen worden ondersteund door de Staat. Er bestaat op dit oogenblik in Rusland een sterke neiging om de familie te versterken. De vruchtafdrijving die vroeger georganiseerd werd, is nu afgeschaft. De hospitalen die vroeger tot zulk doeleinde werden ingericht, zijn nu hervormd in instituten voor kleine kinderen. De echtscheiding die vroeger slechts 3 roebel kostte, kost nu de 1ste maal 50 roebel; de 2de maal 150 roebel; de derde maal 300 roebel. Pro deo is onbekend. De kroostrijke gezinnen worden aangemoedigd. Voor meer dan 5 kinderen ontvangt men beloningen van 2 tot 3000 roebel. Het onderwijs heeft veel vooruitgang gemaakt. De geneeskundige dienst wordt gratis verstrekt. De nieuwe grondwet die binnenkort in voege treedt waarborgt theoretisch de vrijheid van godsdienst en gedachten. Doch de kerken worden afgebroken of herschapen in antigodsdienstig muzeum. De mystiek van den vroegeren godsdienst werd vervangen door de mystiek voor Lenine.

Het besluit van den voordrachtgever is, dat er armoede heerscht, doch optimisme; dat ieder burger een ideaal heeft; dat het volk meer ontwikkeld is dan vroeger, doch dat het communisme geen exportartikel is.

Aan de bespreking namen deel : Mters Willems, Rich. Van de Vorst, Van Cauwelaert, Dhaeseleire, Timmermans, Van Nuffel, Creten, Wittemans, Van den Bergh.

Mter Herman Jacob leidde de bespreking in over het K. B. van 20 October, dat een examen instelt voor de benoeming van magistraten. Spreker acht dit K. B. onwettig, onlogisch, onrechtvaardig, onsamenhangend, en gevaarlijk.

Er ontstond een drukke bespreking, waarop een motie van Mter Jacob ter stemming werd gelegd. De ontvankelijk der motie werd met algemeene stemmen min 3 aangenomen. Daar het stemmen der motie niet op de dagorde stond, werd beslist een nieuwe vergadering bijeen te roepen, waarna de voorzitter de vergadering gesloten verklaarde.

In een bijkomende vergadering der Vlaamsche Conferentie werd gestemd de hiernavolgende

MOTIE

De Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen, Gezien het Koninklijk Besluit van 20 Oktober 1936 betreffende het aanwerven van magistraten;

Gehoord de besprekingen tijdens de algemeene ver-

gaderingen der Vlaamsche Conferentie van 28 en 31 Oktober 1936;

Overwegende dat dit Koninklijk Besluit van de bepalingen der Wet van 18 Juni 1869 afwijkt, en het de gelijkheid tusschen de leden van de Magistratuur en die van de Balie, vastgelegd o.m. door art. 17 der wet, te niet doet;

Overwegende dat de maatregelen, ingevoerd door het Koninklijk Besluit, op ernstige wijze de waardigheid der Balie aantasten;

Overwegende dat dit Koninklijk Besluit niet logisch is, onder meer daar waar het aanneemt dat een advocaat in de toekomst nog wel als plaatsvervangend of als toegevoegd rechter zal mogen zetelen en vonnissen, terwijl een vermoeden van onbekwaamheid voor deze zelfde taak op hem zal rusten, zoodra hij vergoed wordt;

Overwegende dat een plaatsvervangend rechter, die gebeurlijk de bekwaamheidsproeve zou afleggen zonder te slagen, nochtans bevoegd zou blijven om als plaatsvervangend rechter te blijven vonnissen; dat hetzelfde geldt voor de leden der Balie, die als toegevoegde rechter dienen te zetelen;

Overwegende dat een referendaris bij de Rechtbanken van Koophandel, volgens het Koninklijk Besluit, wel strafrecht hoeft te kennen, maar geen handelsrecht;

Overwegende dat, volgens den tekst van gezegd Besluit, leden der Balie, die beantwoorden aan de wettelijke voorschriften, zonder eenig examen tot raadsheer bij de Hoven van Beroep kunnen benoemd worden, doch niet tot rechter bij de ondergeschikte rechtbanken;

Overwegende dat het examen ondoelmatig blijkt;

Overwegende dat het zelfs gevaarlijk kan zijn voor de aanwerving van degelijke magistraten, daar ernstige kandidaten zich niet gaarne aan het risico van het niet slagen zullen blootstellen;

Overwegende dat meer in het bijzonder de Balie van Antwerpen geen vrede kan nemen met de wijze van samenstelling der jury;

Nochtans de wenschelijkheid niet loochenende, dat een herziening van de wijze van keuze der magistraten zich opdringt, in den zin dat meer waarborgen van degelijkheid der voorgestelde kandidaturen zouden worden verkregen;

De Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen;

Besluit den Eersten Minister en den Minister van Rechtswezen te wijzen op den ernstigen twijfel, die gerezen is nopens de wettelijkheid van het Koninklijk Besluit van 20 Oktober 1936, op het onrechtvaardige, het onlogische en het ondoelmatige van dit Koninklijk Besluit;

Hen te wijzen op het voor de Balie kwetsende karakter van den inhoud van dit Besluit;

Hen te verzoeken onmiddellijk de maatregelen te nemen, die zich opdringen in deze omstandigheden;

Besluit deze motie mede te deelen aan de Heeren Volksvertegenwoordigers en Senatoren, te samen met de weergave der beschouwingen die haar hebben ingegeven. (Rechtskundig Weekblad van 1 November 1936);

Besluit deze motie openbaar te maken.

TIJDSCHRIFTEN

DALLOZ. — RECUEIL HEBDOMADAIRE DE JURISPRUDENCE. — Nr 30. — 22 October 1936. — Chronique : La loi du 19 août 1936 tendant à réprimer la hausse injustifiée des prix, par M. J. Tchernoff. — Jurisprudence.

DEUTSCHE JURISTEN-ZEITUNG. — Nr 19. — 1 October 1936. — Lange : Das Judentum und die deutsche Rechtswissenschaft. — Fischer : Geistiges Schaffen und Gewerblicher Rechtsschutz. — Pinzger : Die neuere Rechtsprechung in Sachen des Gewerblichen Rechtsschutzes. — Koch : Filmhandschrift u. Filmband. — Wagner : Das Reichskriegsgericht. — Braun : Zur Reform der Gemeinschaftsteilung. — Walter : Vollstreckungsmassnahmen gegen Postcheckkunden als Schuldner der Deutschen Reichspost. — Sauer II : Wann verliert ein Kraftfahrzeug diese Eigenschaft? — Leske : Zur Problematik des § 817 B. G. B.

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr 37. — 31 October 1936. — Mr Ed. Emmering : Cessie van litigieuze vorderingen. — Opmerkingen en mededeelingen. — Boekaankondigingen. — Tijdschriften. — Berichten.

DE GEMEENTE. — Nr 10. — Jongste documentatie in zake statuut van het gemeentepersoneel. — Practisch commentaar der gemeentewet. — Raadplegingen. — Wetgeving. — Rechtsleer. — Rechtspraak. — Practisch overzicht in zake openbaren onderstand. — Opschriften op de muren. — Uitwissching door de gemeente. — De Interministerieele Commissie voor Sanitaire Actie.

DALLOZ. — RECUEIL HEBDOMADAIRE DE JURISPRUDENCE. — Nr 31. — 20 October 1936. — Chronique : Le pauvre franc, par M. Henri Capitant. — Rechtspraak.

De Vrijt, Nationalestr., 46, Antwerpen, A. Somville, best.

VLAAMSCHЕ JURISTEN ABONNEERT U OP HET "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD" !!!